

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Delavnost deželnega zbora kranjskega.

I.

Zdaj, ko je za letos končano zborovanje kranjskega deželnega zbora, ko so se poslanci razšli in nekateri vrnilo se nazaj med svoje volilce, se nam pač zdi primerno v kratkem naštetih najvažnejše čine in sklepe tega zbora ne v račun jemaje navadnih opravkov, ktere ima rešiti vsako leto enako drugim zborom.

Vlada je podala tri predloge; prva predloga v podobi postave, kako se ima vpeljati nova mera in utež (vaga), ni našla nikjer nobenega upora, sprejela se je po prav gladkem potu. Druga je bila ponudba vlade, da sprejme ona posilne delavnice in poboljševalnice v svoje oskrbnitvo; ker so se pa večini našega zbora pogoji, pod katerimi je vlada k temu pripravljena, pretrdi, za deželo neugodni zdeli, se ta ponudba vlade ni sprejela, kajti dežela se nadja v tem obziru ugodnejših pogojev. Prav tako se je godilo vladni ponudbi zaradi vravnjanja razmer zemljiško-odveznega zaklada; ker je večina zbora zahtevala od države 25.000 gl. vsako leto več, nego jih vlada obeta, je vladni zastopnik ponudbo nazaj vzel. Vendar je večina zbora sklenila, da se ima deželni odbor na podlagi iste vladne ponudbe pogajati z vlado in sprejeti njene pogoje, ako se deželi dovoli vsako leto 200.000 gl. doneska iz državne blagajnice. Tako je upati, da se bo ta reč vendar za deželo ugodno rešila.

V obravnavo je prišlo pa še mnogo drugih načrtov postav. Med temi jih je bilo le nekaj sprejetih, kakor postava, po kateri se imajo povsod odpraviti davščine za šole in učitelje in namesto tega se priklada na davke vpelje s 15%, tedaj 1% več, nego se je skonca nameravalo. To postavo je sprejel ves zbor, ker

je gotovo potrebna in koristna. Ne tako druga postava, ki je prodrla le s pomočjo mladoslovenskih poslancev, namreč, da so učiteljice glede plače enako postavljene učiteljem. Obžalovati je, da je ta načrt postave prodrl, kajti zdaj bodo vsi učitelji prišli z opravičenimi prošnjami za zboljšanje plače, naslanjaje se po pravici na to, da so njihove potrebe dokaj večje od potreb učiteljic, da se učiteljice gledé truda in vspeha pri šolah nikakor ne morejo meriti z učitelji, da tedaj ti res večjo plačo zaslužijo, ko one. Ali se bodo smele take prošnje odbijati? In če jih prihodnji deželni zbor usliši, kaj bo reklo ljudstvo, če se mu bo vsled tega moral davek povišati? Če se pa prošnje učiteljev odbijejo, potem ne bo enega zadovoljnega učitelja v deželi. Sklep omenjene postave je bil nesrečen.

Tem srečnejši je bil sklep postave o uku slovenskega jezika na ljubljanski realki. Deželni zbor je tu videl skelečo rano, katero celiti je bil že skrajni čas. Zato je ta postava gotovo najvažnejša, najpotrebnejša, ki se je v tem zasedanju sklenila. Po besedah vladnega načelnika sicer ni upati, da bi zadobila cesarjevo potrjenje, dokler je to ministerstvo; ali kdo ve, kako dolgo se bo to ministerstvo še držalo. In kedar se presuče vreme, kedar potegne drug veter po Avstriji, bo gotovo ta postava obveljala, ker je toliko potrebna, kolikor naravna in pravična.

Pravo je zadel tudi deželni zbor, da je odložil načrt postave, po kateri bi se imela bira, ki se do zdaj za duhovne in cerkvene potrebe odrajuje v poljskih pridelkih, spremeniti v denarni davek. Ta postava ni niti potrebna, niti bi bila ne duhovščini, ne posestnikom po volji. To se bo jasno pokazalo, ko bo deželni odbor, kakor mu je naročeno, sklical shod (enketo) ter zaslíhal mnenje ljud-

stva o tej reči. Gotovo je mnenje po vsi deželi eno in isto, namreč: naj v tej zadevi rajše vse pri starem ostane. Prav, da je v zboru prodrla previdnost in da se s to postavo ni prenaljil, kar bi bil gotovo storil, ko bi bil pritrdil tej postavi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. maja.

Avstrijske dežele.

Iz Dunaja. Za naslednika Banhansovega je imenovan Chlumecy, grof Hyronim Mansfeld pa za ministra poljedelstva. „W. Ztg.“ ob enem objavlja, da je Banhans odpuščen vsled lastne prošnje, katero je vtemeljeval z bolehnostjo. Bolan je Banhans že, to mu vsak verjame, ker se je pri pravdi Ofenheimovi tako zelo prehladil. Kaj in kdo je novi minister poljedelstva grof Mansfeld, to nam dozdej še ni bolj natanko znano. Vendar se nam zdi, da ta prememba ni posebno važna gledé Slovanov.

Spodnje-avstrijski katoličani so imeli te dni velik shod, pri katerem je posebno knez Liechtenstein izvrstno govoril. Dunajski listi, se ve, da objedajo ta shod po svoji navadi, ker jih jezi, da v sedanjem „liberalnem“ času na Dunaji katoličani morejo kaj tako sijajnega napraviti.

Gališki deželni zbor je odločil za sprejem cesarja 25.000 gl.

Ogerski državni zbor se je sošel zdaj in obravnava večidel račune. Prihodnji teden pa ima biti sklenjen.

Dalmatinski deželni zbor se je pričel 19. t. m. Predsednik je v nagovoru omenjal vesele dogodbe potovanja cesarjevega po Dalmaciji. Kot vladni predlogi ste nazna-

Podlistek.

Hanani,

ali

poslednje dni v Jeruzalemu.

(Spisal E. Guenot — poslovenil F. Jaroslav.)

(Dalje.)

Ko so polegali in omolknil, spregovori Farizejec: „Mili prijatelji! dobro znate zbog kterega blagovitega namena smo se nocoj sešli tukaj. Nam gré za neodvisnost Judovske, one zemlje, katero je Bog bil za dedino podelil našim očakom. Mi hočemo, da si pribojujemo neodvisnost, kajti narod ožuljen v tujem jarmu hoče se dvigniti kot listje ter pričeti boj na življenje in smrt s svojimi zatiralci.“ Vsi mu zaploskajo. Jonadab razlaga nadalje, kako dobro dé slehrnemu narodnjaku, da so se verske in politične stranke spojile v eno in isto svrhu, one stranke, ktere so se pa do sedaj z naj-

večo pogubo med seboj slabile in dajale ugodno priliko neprijatelju, da je mogel še huje tretji ubogi narod. „V imenu Farizejcev tedaj pozdravljam Samata, zastopnika Saducejcev, Natana, zastopnika colnarjev, takisto Arama in Joela, pa zastopnika čet razbojniških, to je Herodovcev.“

„Pravo veliš“, odgovori Joel.

Natan pa se le smehlja, češ, da njemu se to navidezno prijateljstvo nič kaj ne dopada.

„Zveza ta“, nadaljuje Jonadab, „obroditi hoče bujen plod.“ Da jih še bolj razpali, zagotavlja, da narod sam hoče dati vseh potrebnih pripomočkov: Farizejci svojo omiko, Saducejci in colnarji svoje premoženje, Nazarejci ostro čudorednost, Herodovci pa spretnost in delavnost. „Naroda je kot listja v gori in že težko čaka, da se sprime z zatiralci domovine. Zemlja naša je neprestopna, ima nedobitnih trdnjav, in kar še največ velja je to, da imamo mi tudi Jeruzalem, glavno mesto, v svojej oblasti.“

Skupščina je soglasno zaploskala navduševalnim besedam Farizejčevim, in na to je začela reševati posamezne točke. Prvosednik poprašuje Samata, če kaj zná o Floru.

„Ves je nadražen na Cestija Sala, deželnega načelnika sirskega, ki mu očita, da zbog svoje nezmožnosti ne bi mogel niti najkukavnejšemu selu načelovati, in ker hoče sam priti v Jeruzalem, da naredi mir in red. Več potov sem govoril s Florom in se prepričal, da hoče vse sile napeti, da more nasprotovati Cestiju Galu.“

„Ali bi ga mogli pregovoriti, da stopi v naše kolo?“ vpraša Jonadab.

„Da, prav lehko. On hoče skrivaj podpirati našo ustajo, a pod tem pogojem, da ga ne izdamo. Tudi obeta priskrbeti nam vojni črtež Galov. Jaz bi tedaj nasvetoval, da nemudoma sprejmemo to ponudbo ter da Floru pomagamo v boju z deželnim glavarjem sirskega; kajti če njega pobijemo in iztiramo, potem zasučemo orožje proti pomočniku svo-

njeni postava o vpeljavi nove mere in uteži (vage) in pa ponudba o prevzetju posilnih delavnic in poboljševalnic v državno oskrbništvu. Nazočil je bilo izmed 43 poslancev jih le 21; Lahi in Lahoni se namreč kujajo, češ, da jih narodna večina preveč pritiska. Tedaj kar so pri nas nemčurji, to so v Dalmaciji lahoni, dasiravno je njihova stranka, kakor pri nas nemčurska, le umetna, ker je je le majhna peščica. Deželni namestnik Rodič in general Ivanovič sta bila po cesarju odlikovana.

Vnanje države.

Na Pruskem si še vedno prizadevajo trositi med svet zagotovila o miru. — „N. Allg. Ztg.“ piše, da se v kljub preganjanja katoliška stranka na Nemškem čedalje bolj vtrjuje. To je naravno, se je ob takih prilikah vedno in povsod godilo.

Na Laško je potoval nemški cesarjevič naslednik s svojo soprogo; v Verono mu je prišel laški minister Minghetti naproti. Pravijo, da potuje v toplice, a mogoče je tudi, da ima to potovanje na laško tik za našim cesarjem kak političen namen.

Deželni zbor kranjski.

Dvanaajsta seja 13. t. m. (Dalje.) Peta točka na dnevnem redu je Apfaltrernov načrt postave, po kateri bi se imela bira za duhovne, cerkve, duhovne ređe itd. spremeniti v plačo v denarjih, tako da bi se to, kar se zdaj v žitu in drugih poljskih pridelkih odrajuje, zanaprej v denarji plačevalo. Poročevalec je dr. Razlag, ki v imenu šolskega odseka predlaga, naj bi zbor sprejel po odseku pregledani in vredjeni nasvet.

V splošni debati se oglašil najprvi poslanec Kramarič, ki v temeljitem govoru dokaže, da je taka postava za našo deželo neugodna, in stavi predlog, naj bi se za zdaj še preložila. Dr. Zarnik je enakih misli; taka postava se mora natanko pretresati, treba tedaj slišati, kako ljudstvo o nji misli, toraj sklicati shod izvedencev iz vse dežele. Slednjič predlaga, naj se postava izroči deželnemu odboru, kateri naj bi sklical omenjeni shod (enketo) in v prihodnji seji zboru poročal, kaj in kako.

Posl. Langer zagovarja načrt postave, češ, da je on sam slišal iz ust kmetiških posestnikov, kateri želé, da bi se bira odpravila.

Posl. Horak ni teh misli, kajti njemu je znano, da ljudje te sorte davek mnogo rajši odrajujejo v pridelkih (naturalijah), nego v denarjih, ker jim je prvo veliko lažje. Tudi jih

duhoven počaka, če ravno tisti hip nimajo mu kaj dati, kar bi pa potem ne bilo, če bi denar plačevali z davki vred. Predno se taka postava sklene, je treba prašati obojni del: posetnika in duhovščino, po enostranski želji se postava ne sme sklepati. On je tedaj za Zarnikov, oziroma Kramaričev predlog in opominja nasprotno stranko, naj bi rajše skrbela za posojilnice na pomoč kmetijstvu, kakor pa kovala postave, ki niso niti potrebne niti koristne.

Posl. Lavrenčič povdarja še drugo napako te postave, ako bi se vpeljala. Koliko krajev je, kjer so duhovske službe začasno ali zmiraj spraznjene! Če tedaj kaka občina duhovna nima, mu tudi ne odrajuje bire; ko bi pa stopila ta postava v veljavo, potem bi vsaka občina morala plačevati biro v denarji, če ima duhovna ali ne. To ne bi bilo nikakor pravično, zato je tudi on za Zarnikov predlog.

Brez dr. Schreya ni debate. Zato se tudi zdaj oglašil in dr. Zarniku očita, da nasprotuje predlogu šolskega odseka, česar bi od njega kot narodnega liberalca on (Schrey) ne pričakoval. Kmalu pa pokaže ta zagrizeni zastopnik ljubljanskih nemčurjev, „kam pes tace molč“, zakaj se tako zelo poteza za to postavo. Zaveda namreč duhovne zarad tega, kar jim kmetje pri biri nemara privržejo. Tedaj: duhovnom nič privošiti je „liberalno“, zato je liberalni dr. Schrey za predlog šolskega odseka in priporoča postavo.

Dr. Zarnik odgovarja najprej Langerju. On rad verjame, da so kmetiški posestniki izrekli se za to, da bi se bera odpravila, toda na ta način, da bi potem sploh nič ne plačevali. S tem bi bil vsak kmet zadovoljen. Koliko bi pač še ta postava stala denarja, predno bi se mogla vpeljati! Na dr. Schreyevo očitanje zarad liberalizma odgovarja, da ni nikakor liberalizem, če se bira v denar spremeni. To je le zopet agitacija zoper nas.

Langer in bar. Apfaltrern se togotita nad Kramaričem in dr. Zarnikom. Zadnji trdi, da da je „enketa“, kakoršno želi dr. Zarnik, že deželni zbor; dežela kranjska se mu zdi „temna dežela“. Ko je še poročevalec dr. Razlag priporočal postavo, se po dr. Zarnikovem nasvetu seja za 5 minut pretrga, da se šolski odsek še posvetuje o predlogu. Ko se seja zopet prične, naznanja dr. Razlag, da šolski odsek ne odstopi od svojega predloga.

Pri glasovanju se ta predlog zavrne, obvelja pa dr. Zarnikov, kateremu je tudi Kramarič pristopil; tedaj se postava izroči deželnemu odboru.

Galovega poslanca, kateremu je naročeno natančno poizvedati o činih Florovih. Ali nič nisem mogel izvedeti od njega, kaj nakanja deželni načelnik sirski, kajti mož je bil jako molčeč.

„Zakaj ga niste ubili?“ meni Jonadab.

„Zato ne“, odgovori Joel, „ker se nadjam, da nam hoče mnogo koristiti.“ Našteval je iste razloge, kakor Tamaru.

„Nu, prav je“, zadovolji se Jonadab, „ali paziti bode treba na Emilija. Vrni se ti na svoje mesto, v Jeruzalemu pa hoče Karikelj tvoj posel prevzeti, in stavim, kolikor kdo hoče, da se rimec niti prestopil ne bode v Jeruzalemu, da bi jaz ne izvedel.“

Da pa venčajo hinavščino, v kljub temu, da je slehrni govoril za blagor domovine, iskal pa zgolj lastnega dobička, ali vsaj dobička svoje stranki, predložil je Jonadab, naj bi z molitvijo sklenili skupščino. In pričel je s slovesnim glasom: „Milo se mi dela, ko vidim,

Zavoljo pozne ure preneha seja in se prične zopet ob šestih zvečer.

Večerna seja je bila jako živahna, ker je bilo prvo na vrsti ustno poročilo o dr. Bleiweisovem nasvetu zarad nauka slovenskega jezika na c. k. višji realki v Ljubljani. Poročevalec odseka je dr. Bleiweis sam, ki opomni na nekatere premembe prvega načrta, potem pa bere postavo, ki se zdaj ima tako-le glasiti.

§. 1. „Nauk slovenskega jezika je za vse na Kranjskem rojene učence po vseh razredih realkinih obligaten nauk.

Izveti od te postave so le učenci taki, katerih stariši se po občinski postavi za vojvodstvo Kranjsko od 17. svečana leta 1866 in po začasnem občinskem redu za mesto Ljubljansko od 9. junija 1850. leta štejejo med tujce, ki to izjemo izrekoma zahtevajo.

§. 2. Učbeni jezik pri slovenščini je po vseh razredih za tiste učence slovenski, kateri imajo v njej za poduk potrebno znanje.

§. 3. Mojemu ministru za nauk nakladam izvršitev te postave.“

Šolski odsek s predlogo gori načrtane postave priporoča slav. deželnemu zboru v sprejem sledečo resolucijo:

Deželnemu odboru se naroča ukreniti, da se poduk slovenskega jezika v srednjih učnih zavodih Kranjskega vojvodstva razširi po osnovnem načrtu za gimnazije od leta 1849. na ilirsko (hrvatsko-srbsko) narečje.

(Dalje sledi.)

Izvirni dopisi.

Iz Brega, 18. maja. Ker redkokrat dobi „Slovenec“ kak dopis iz naših krajev, zato upam, da ne bo odrekel prostora sledečim vrsticam. Naša ljuba trta, ki nam daje prav dobre kapljice, se nam že več let kuja; nekaj bolezen, nekaj vihar in toča nam je naš up že večkrat vničilo. Letos sicer kaže dobro; ali ne vemo, kaj bode še, predno pride bera. Vince, kar ga pridelamo, nas pa še druga nadloga sili pod kupom prodajati, namreč previšoka vžitnina. Omeniti moram, da zraven erarskega daca imamo še 125% deželne in občinske priklade. Deželni zbor v Poreču nam je leta 1866 naložil 50%; leta 1873 20% in to leto še družih 5%. In kam gredó vsi ti ogromni dohodki? 50% ne vemo kam; družih 25% menda za šolske učitelje; in kje so ti učitelji? Kolikor mi je znano, po vsih slovensko-istrskih krajih, ker jih dežela iz tega dohodka plačuje, bi jih lahko na prste soštel: le v Dolini dobiva učitelj 500 glđ., šole v Rizmanji, Borštu,

jemu Gesiju Floru, ker bi se vendar le utegnilo zgoditi, da bi se hotel zmaščevati nad nami zaradi ustaje.“

Ta predlog so vsi soglasno sprejeli in potrdili. Nato se obrne Jonadab k Siharu in poprašča, če so Nazarejci in kmetje pripravljeni na ustajo. Sihar pritrdi, da so pripravljeni. Sedaj se oglašil tudi Natan, vojni blagajnik: „Obilni darovi se stekajo, a vendar hočemo še solni davek povišati. Upamo, da v kratkem nabereimo toliko, kolikor bo treba za dalj časa.“

Tudi zastopnika Herodovcev sta povoljno odgovarjala na vprašanja Jonadabova zastran svojih čet. Naročeno je njima bilo sporočiti skupščini, da načelniki čet mahoma stopijo na čelo vojni, kakor hitro se bo dalo znamenje na splošno ustajo. Ogleduhi hočejo vedno laziti okrog deželnega načelnika sirskega in okrog ostalih rimskih poveljnikov, da izvohajo tajnosti neprijateljev.

Na to je tudi Joel povedal, kaj je bil doživel pretekle dni. „Spremljal sem v Jeruzalem

da se nam sreča tako smehlja; sijajen hoče biti naš vspeh, ako se zedinimo. Vsi zajedno se krepko polotimo skupnega dela! Zagotavljam vas, da mi Farizejci hočemo učiniti vse, kar premoremo. Mi hočemo posoditi svoj um, ki izmišlja, a vi svoje roke, katere misel izpeljujejo. V Jeruzalemu in po vsej Judovski hočemo narod vnemati na boj. Jožef, Gorionov sin, Anana in drugi viši duhovniki so gotovi vsak hip prevzeti vladu, kakor hitro narod skoči na orožje, in tudi Jožef Flavij, blagega Matije sin, gotov je prevzeti kako načelništvu v vojski; on je sicer še mlad, a jako učen, pogumen in izveden mož, da malokdo tako. Preden se razidemo, poprosimo Gospoda, naj poniža naše neprijatelje in milo pospešuje razvitek našega podvzetja!“

Farizejec se je vzdignil in odmolil molitev, katero so prijatelji njegovi polglasno ponavljali; alisrca njih niso znala za to, kajti tudi Bogu niso bili odkriti. Na to so se razšli zarotniki.

(Dalje sledi.)

Boljuncu, Ospi in Predloko se že več let vdove. Prosili smo podpore za napravo potrebnih cest, namreč iz Boršta do Jezera je kak četrt milje delati ceste, ki bi vezala istrsko s tržaško-reško cesto, ker zdaj je malo več kolovoz. Zdaj moramo hoditi daleč okoli na tržaško okolico, in potrebujemo s težkim vozom kaki 2 do 3 ure.

Zraven tega je še druga nadloga; namreč pri vhodu na tržaško okolico je dačna postaja, ki tirja, da se vložijo toliko denarja, kolikor je treba za dac pri vvažanju v Trst; pri izhodu se denar sicer povrne, ali kakó prijetno je to, si lahko vsak misli; koliko se pri vsaki postaji zamudi! Razen tega se včasih zgodi, da pri postajni denarnici denarja ni; tedaj se mora iti v Trst po-nj, in to ni kaka majhna reč; treba je kakih 5 gld. od čebra t. j. 40 vrčev plačati. Ako siromak toliko denarja pri sebi nima, mora plačati dačnemu predstojniku 1 gld., da ga spremi do druge postaje, nikakor pa dobro ne dé pri današnjih obrtnijskih razmerah goldinarje tje metati.

Omenil sem zgorej, da smo prosili, da bi se nam pomagalo omenjeno cesto narediti; ali Slovenec naj bode kakor ovca, le volna je dobra od njega, za drugo pa naj bode kakor hoče.

Drugo breme so nam naložili naši občinski očetje velike županije dolinske; namreč 50% na vžitnino za občinske stroške. Ali kako kratkovidno so to storili, bom kmalo dokazal. Znano je, da le Dolina, Boljunec, Rizmanje in Boršt v tej županiji vino pridelujejo in krčmarijo, na Krasu pa malo več ko nič v primeri z omenjenimi. Tedaj je li pravično, da le eni stroške plačujejo, drugi pa so jih prosti? Mi hočemo vedeti, koliko je dohodka v Bregu in koliko na Krasu. Stroške moramo vsi enako plačati, kar od dohodka od enega kraja ostane, naj se obrne na korist pri drugih potrebah; in kar je kje premalo, naj se doda. Tako bode prav, drugače bi bila turška pravica. Zraven svetujemo, da bi se pustila priklada na vinu in mesu pri starem, to je 15%, namesto tega pa naj se naklada na žganje, kakor je bilo že govorjeno pri županiji. Dalje: Tu smo pred nekoliko leti dobili pošto, namreč v Dolini; ali Rizmanji in Borštu je le malo bolj pomagano, kakor prej, ko je bila samo v Žavljah; tudi Boljuncu ne dosti. Prosili smo poštno vodstvo v Trstu, da bi napravilo nam tako imenovano hodno pošto ali pote za te štiri vasi, kakor je to vpeljano že po Nemškem in Českem; ali vsaj take trružice za prosta pisma, ktere naj bi pismonosec vsak dan ob gotovih urah poberal; pa ne to ne ono nam ni dovoljeno. Tu velja zopet kakor zgorej omenjeno: Slovenec naj bode kakor ovca. F. Z.

Iz Gomilkega v savinski dolini, 16. maja. Na dopis v št. 78. „Slov. Naroda“ sem primoran tudi jaz javno odgovoriti dopisunu, koji močno po šolskem prahu diši in ves navdihnjen od G. Š. in J. J., naših šolskih svetovalcev, mene in mojega brata g. župnika, ves okrajni in deželni šolski svet z „Narodu“ navadnim blatom ometava, ker z lažmi in ne več s skritimi zvijačami „dobro v hudo in hudo v dobro“ prevrača. — Jaz sem blizo Trsta — ne pa v Idriji, kar je laž — šolsko službo pošteno opravljal, se ondotni službi le zarad tega odpovedal, ker so lahoni Slovenci in Nemce pisano gledali, in sem se k svojemu bratu, g. župniku na Gomilskem, podal, kjer sem bil službo cerkvenika in organista prevzel. Ko so pa učitelji v tukajšnji šoli, ne brez velike krivde domačega šolskega sveta, tako gosto menjavali; ko je od vas zavoljo poštenosti in

marljivosti toliko preslavljeni in zoper g. župnika nahujskani J. Br. . . , ki se je po krčmah v vaši družbi košatil: „Ich werde den Pf. . . lernen“, namesto: lehren — „ich werde ihn weich machen“ — pa taki vam je bil učen, olikan, sposoben? —; ko je ta z vso svojo učenostjo in oliko vred moral pete odnesti, tudi zavolj brezumnega pretepanja v šoli javno tožen; — njegova poštenost je bila pa tolika, da v Braslovčah nekdo še glasneje kot vrabei na strehah — po njem čivka; — ko ste M. Z. sami privabili tukaj šolo prevzeti, se ve, od njegove sposobnosti prepričani, ker je le pre-rad na vašo stran potegnil in po Br. . . zgledu očitno nad g. župnika segal; čudo, da mu potem sami spričalo dajete: „da je bil prav slab izgled treznosti“, vi, ki okrajnemu šolskemu svetu očitete: da ga ni za „geigneter Bewerber“ spoznal — koliko nasprotje! — Ko je tudi ta moral za Br. . . , sem se jaz po tolikih razpisih gomilske šole, okrajnemu in deželnemu šolskemu svetu jako nadležnih, kljub vsim zvijačam zadnjič odločil, za njo prositi, pa na poštenem potu, kar mora tudi mojim predstojnikom znano biti. Bil sem tudi od dotične gospoke, ki je med tem vaše zvijačne spletke prezrla, uslišan, začasni učitelj postavljen in zdaj tudi kot stalen z dano prisego potrjen. Da nisem po krivih potih te službe iskal, in, če sem privolil podpise tudi za sebe naberati, sem storil zvedši, kako ste jih tudi vi beračili; toda moji podpisatelji niso v fari brez imena, brez veljave, kakor vi lažljivo trdite; so posestniki, so očetje in matere šolskih otrok. Ali si morda sami v fari ime in veljavo prisvojujete? Vse to zna v kratkem zatemneti! — Poglejte se pa prej še prav dobro v zrcalo, kojega vam nek pošten farman pred oči postavi, da se saj ogledate dobro naslikane, če vam je drugače še kaj mar svojih grdih marog se znebiti. —

Dalj časa sem že traja nemir v naši fari, ki ga ošabni kmet, poprej tudi ošterjaš A. H., poganjk in voditelj toliko uničljivega razdvoja, dela. Zato se mu pa dozdeva, kar sam pravi, da ga nazadnje pokopali ne bodo. Ali morda misli živ v nebesa, ker je menda čisto nedolžen, kali?! Nja zvita muha mu je glavo že čisto zbelila. Le poglej se v zrcalo, se boš res takšnega videl. Pa enmalo te je že sramota obšla, ker ti je že čas, kriva pota poravnati. Pa kaj? misli si: „Ko bi jaz umrl, bi bila tihota po fari, to ne sme biti.“ Dobi si hitro mešetarjev namesto sebe: v Grajski vasi kake tri, v Gomilski dva in enega pol, v Trnavi pa dva cela. Ti so začeli ječo zidati najprej za č. g. župnika. Ko ste pa brez glave in vse prehitro zidali, vam je Bog jezik zmešal po pregovoru: „Počas nagel!“ ki se je nad vami vresničil. — Ko jim pa to ni dosti speljalo, reče H.: „Planimo nad učitelja!“ „Hajdi!“ se oglasi kr. šol. predsednik, „jaz vem, da dobro učiti zna, pa ker je že tako premožen, naj bo rajni en drug . . . ta nas užugati ne sme.“ Na to pravi H.: „ $\frac{1}{2}$ Startin Wein in vsakokrat, kedar boš zavolj njega kam šel, ti še bom dal pit' no jesti.“ Potem se predsednik hitro na pot podá proti Krasu, vohat, kako se je učitelj ondi obnašal, pa ni nič izvohal, kar je slabega mislil. H. . . u je že srce vpadalo: „ima dobra spričala, bo težko kaj.“ „Nič se ne bojim“, pravi predsednik našega šol. sveta. „Prekleta živad! bom ga pa spravil.“ Na to teka hitro sem in tje po fari, da bi mu pomagali, pa jih je malo zmotil. Vsak je rekel: „Boga zahvalimo, da smo vendar enkrat enega dobili, kateri si kaj zastopi in ta obljubi bolj stanoviten ostati. Ali bomo vsakega pol leta druge iskali,

če bi vas poslušali? itd.“ Hudo ga jeza grabi, ko jih ne more več zmotiti, kot 7; pa jih ne bom imenoval, saj so svoje častno ime sami podčrkali, kar se v „Sl. Narodu“ št. 78 tiskano bere. Zmed teh so 2 v Gradec poslali prosit, da bi nam dobrega učitelja vzeli, in slabega dali, ter so si v roke segali v Gracu, pa ne vem s kom? Čuje se na tihem govoriti, da hočete svoje poslance iz občinske blagajnice plačati, pa kdor vaji je poslal, naj tudi plačuje za vaji. To ste udje kraj. šol. sveta na Gomilskem, da se Bog usmili! Vam ni mar za blagor mladine, ampak da bi svoje zvite muhe lovili in pasli; pa „vi obračate, Bog bo pa obrnil!“ —

Zdaj vam pa jaz vaše lastno v „Narodu“ po pravici dvomljivo vprašanje nastavim: „Ali ste možje, ali kaj?“ in vprašam: po kakovi meri merite vi sposobnost in oliko učiteljev? po stari ali po novi? Morda pa imate kje kako čarobno zrcalo, v katerem vse druge narobe vidite in zapazite, le samih sebe ne? V tem — v tem vam predstavljenem zrcalu se pazno ogledujte in spoznali boste, da črnilo, s kojim druge črnite, se je vam samim na obraz in v srce vleglo; da vam vaše šole ni ne g. J. A. ne nihče drugi počrnoval, kakor le vi sami s svojim zalim činom, s kojim ste mislili okr. šol. svetu trn v peto zabosti, ste ga pa sami v peto dobili, ker ste se s svojo redko značajnostjo le preveč izbosili. Razsodbo svoje sposobnosti in olike pa prepustim mirno vsim svojim od vas psovanim predstojnikom, kojim sem z vsem spoštovanjem vdan

Jakob Stvarnik,
učitelj na Gomilskem.

Domače novice.

V Ljubljani, 22. maja.

(Deželni odbor kranjski) je v zadnji seji za naslednika dr. Costovega v deželnem šolskem svetu izvolil dr. Zarnika. V isti seji je bilo gledé kmetijske šole na Dolenjskem sklenjeno, da se ima graščina Grm še enkrat pregledati po strokovnjakih, za ktere so bili izbrani poslanca Pfeifer in Langer, grof Margheri, novomeški župan Ricoli, graščak Trene in poslanec Rudež. Tem se ima še pridružiti vodja vinorejske šole v Mariboru, g. Göthe. — Pri vsem tem menimo, da bo obveljal sklep, da se kupi to posestvo, ki leži tik Novega mesta. Vsa dolenjska stran želi to in sicer iz važnih vzrokov. Novomesto je središče dolenjske strani, tam je c. k. deželna sodnija, h kateri so poklicani za več dni porotniki iz vsega Dolenjskega, ki so večidel bolj umni kmetovalci, grajščaki in posestniki, tedaj imajo priliko ogledati to šolo in marsikaj koristnega se naučiti. V Novem mestu so šole, šolski mladini in k njim prihajajočim starišem je dana ista prilika; tako je tudi tam mnogo sejmov, ktere obiskujejo vsi Dolenjci itd. Raška graščina nima nobene teh prednosti, vrh tega pa je v kotu ležeča večini dolenjske strani zelo od rok.

(General Kuhn) se je pripeljal v četrtek v Ljubljano ogledovat tukajšnje vojaške oddelke.

(„Tagblatt“) kuje svojega dr. Schreya v zvezde zavoljo znane njegove breztaktnosti v deželnem zboru, ob enem pa pravi, da so narodnjaki zato iz dvorane bežali, ker jih je slaba vest ven podila, ko jim je dr. Schrey jel očitati grehe. Tudi imenuje interpelacijo naših poslancev o volitvah za kupčijsko zbornico „cel spletak laži, prevračanja in krivičnega natolcevanja“. Trditi take reči je lahko, a dokazali dozdej še niste ne ene trditve. Kar se pa tiče dr. Schreya, ga radi pripustimo „Tag-

blattu"; saj taki družbi se on prav zelo podá. Mi smo svojo sodbo o tem najnovjšem „hidalgu“ nemčurjev že izrekli in ostanemo pri nji. Da bi bil pa ta možic res tak strah za slovensko stranko, kakor „Tagblatt“ tvezi, to je smešno. Je neka sorta ljudi, kterim se s poti hodi iz vseh družih vzrokov, nego iz strahu pred njimi. Sicer pa nam je ta nemčurski Terzit tako majhna osoba, da bi je še ne videli ne, če bi včasih ne jel prav nespodobno kričati. Nas ta parlamentarična žaba gotovo ne bo pognala v beg, še manj pa nas pohrustala, čeravno bi to kaj rada storila. Smešno!

(Banka „Slovenija“.) Lastniki sledečih medčasnih delniških listov niso doplačali 15% toraj so po §. 7. društvenih pravil prišli ti listi ob vso veljavo namreč:

Št. 11, 17 do vštete 20, 25, 28, 33 do všt. 37, 48, 49, 51 do všt. 99, 101 do všt. 150, 177 do všt. 186, 192, 214 do všt. 223, 236 do všt. 250, 257 do všt. 271, 274, 275, 285 do všt. 290, 302, 305, 306, 307, 319 do všt. 343, 340 do všt. 360, 379, 385, 387, 391, 392, 393, 397 do všt. 400, 410 do všt. 415, 430, 434 do všt. 438, 457 do všt. 466, 494, 505, 506, 516, 518, 531, 537, 538, 542, 544, 545, 569, 577, 578, 588 do všt. 594, 599, 610, 624, 625, 626, 634, 635, 648 do všt. 651, 659, 660, 665, 672 do všt. 679, 682 do všt. 688, 699, 703, 704, 705, 716 do všt. 728, 750 do všt. 754, 780 do všt. 785, 787, 790 do všt. 809, 812, 829 do všt. 838, 840 do všt. 849, 852, 853, 889 do všt. 899, 918, 920, 926, 927, 942 do všt. 945, 955, 961, 962, 967, 968, 969, 980, 981, 982, 985, 986, 999.

Razne reči.

— Nesreča. V papirnici v Vevčah pod Ljubljano je zgrabilo vreteno stroja nekega delavca za roko ter mu jo zmečkalo tako, da mu jo bodo morali odžagati.

— Grozna nesreča in pa liberalni listi. Binkoštni torek se je na Muri pri Judendorfu na Štajarskem zgodila grozna nesreča. Na ondotnem brodu se je peljala ladija polna romarjev čez Muro. Ker je bila vsled tega pretežka, se utrga vrv, po kateri je drsala ona vrv, ki je držala ladijo, ladija splava po vodi, se nagne, in 60 ljudi vtone v valovih. Do zdaj so izvlekli iz vode 49 vtonjencev mrtvih. To grozno nesrečo popisujejo tudi liberalni listi, a kako? „Čemu hodijo ljudje na božja pota, če so že dva praznika dovolj časa imeli moliti in v cerkev hoditi? Ako bi bili doma ostali, ne bi se bila taka nesreča zgodila.“ Tako in enako so zarobili to žalostno novico, češ, da je le nepotrebna pobožnost ljudi nesreče kriva. Se ve, da mi takim hudobnim besedam ne bomo tu odgovarjali, samo to prašamo take „liberalne“ liste, kaj bi rekli, če bi se bila enaka nesreča prigodila ljudem, ki bi ne bili romali na božjo pot, ampak h kakemu „liberalnemu“ shodu, kakoršne napravljajo liberalni poslanci. Potem bi bil nesreče kriv prevelik libetalizem, kaj ne? Toda tega bi „liberalni“ listi ne bili pripoznali.

— Velika sreča. Zidar je bil padel z visocega odra, da je bil kar mrtev obležal. Mimogredočih eden, vgladavši da ima mrtvi nož v rokah reče: „O kakšna sreča, da ni na nož padel!“

Umrli so:

18. maja. Jože Križman, jetnik v posilni delalnici, za jetiko.

19. maja. Marjeta Prekl, gosaška vdova, 80 l., za slabostjo.

20. maja. Matija Gradišnik, krojač, 47 l., za pljučnico.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k							
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Tursice	Ajde	Prosa	Soršice
v Ljubljani	2.45	1.70	1.35	1.10	1.55	1.45	1.55	1.85
v Kranji	2.58	1.90	1.30	1.00	1.70	1.40	1.35	—
v Loka	2.55	1.90	1.30	1.10	1.65	1.40	1.40	—
v Novomestu	2.50	1.90	1.50	1.10	1.65	1.65	1.90	—
v Sodražici	2.90	—	—	1.00	1.70	1.50	1.50	240
v Mariboru	2.25	1.80	1.75	1.10	1.55	1.25	1.75	—
v Ptuj	2.25	1.73	1.50	1.00	1.40	1.25	1.60	—
v Celji	2.50	2.00	1.20	1.30	1.60	1.50	0.69	—
v Celovcu	2.25	1.95	1.60	1.00	1.40	—	—	—
v Trstu	2.66	1.90	1.70	1.00	1.78	—	—	—
v Zagrebu	2.40	2.00	1.50	1.00	1.35	—	—	—
v Varaždinu	2.25	1.60	1.30	0.95	1.27	1.13	—	—
na Dunaju	2.45	2.00	1.45	1.20	1.65	—	—	—
v Pešti	2.45	1.75	1.42	1.10	1.55	—	—	—
v Pragi	2.60	2.13	1.75	1.36	—	—	—	—
v Gradcu	2.35	1.80	1.10	1.20	1.50	—	—	—

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete
Gabriel Piccolija,
lekarja v Ljubljani na dunajski cesti.

Anaterijeva ustna voda in zobni prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gujilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in škorbnt, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kdor ga enkrat poskusi, dal mu bude gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano naravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabo dišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlincev pulver. Nareja se s čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje s soljo, v pomoč bolehnemu človeštvu pri vsih notranjih in vnanjih priadnih, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Grème, je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 80 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, ktera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajžev pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, ktereji podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Nezmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bude radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju. (36—3)

Telegrafične denarne cene 21. maja.

Papirna renta 70.40. — Srebrna renta 74.70. — 1860letno državno posojilo 111.75 — Bankine akcije 964. — Kreditne akcije 236.50. — London 111.25 — Srebro 102.55. — Ces. kr. cekini 5.28. — 20Napoleon 8.89.

Bolnikom v prid navedemo v sledečem več pohvalnih pisem, ki so najboljši dokazi o izvrstni moči pravega **Wilhelmovega** antiartritičnega antirevmatičnega **kri čistečega čaja.**

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.
V Hainburgu 21. nov. 1874.

Vaša blagorodnost! Iz hvalečnosti se čutim dolžnega Vam naznaniti, da me je pri Vas narejeni Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čisteči čaj rešil bolezní, ki bi se ne dala po robenem drugem zdravilu ozdraviti.

Kakor je resnica, pritrjujem s svojim imenom in pečatom, da sem osem mesecev vsak dan rabil ga eno porcijo in bil po tem ozdravljen

božjasti, ki me je že 7 let metala.
tako, da sem se ja popolnoma zeebil, ker me že 14 mesecev ni nobenkrat več vrgla.

Blagovolite to v prid drugih bolnikov po časopisih objaviti.

(L. S.) Ignacij Berger.

O. št. 4218.

Jaz potrjujem, da je osebno mi znani gospod Ignacij Berger, e. k. načelnik telegrafijske postaje v Hainburgu, to pismo pred menoj lastno-ročno podpisal.

V Hainburgu tridesetega novembra tisoč osamsto sedemdeset in štiri. Ant. Paravicini l. r.

(L. S.) e. k. notar.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.
V Altenfeldenu Ger. vstr. 30. nov. 1874.

Vaš Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi, ktereja dobivam iz lekarne gosp. Avgusta Hofstätterja v Lincu, dela pri nas veliko dobrega, je vsega čista vreden in se po našem priporočanju zelo razširja; celo naš gospod dr. Nickl se čudi temu čaju, ker sem čez leto in dan pri njem jemala zdravila, pa je patka in slabost čutnje pri vsem tem postajala čedalje huiša; zdaj pa sem porabila 3 pakete čaja in zdrava sem.

Zares z vsem spoštovanjem Vas pozdravlja
Julijana Kramel, hiš. posest. št. 6.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen-u.
V Komornu (na Ogerskem) 30. nov. 1874.

Vaša Blagorodnost! Devljujem si izreči Vam svojo najprišernjšo hvalo, da sem bil tako srečen zvedeti za Vaš Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi. Bog vseganogčni mi je pripomogel do tega zdravila, ker sem 12 let toliko pretrpel, 3 leta toplice obiskoval; vse, kar se mi je svetovalo, za mraziti in pariti, stalo me je mnogo denarja in bolečin, pomagalo pa ni nič.

Se enkrat moje tisočerno zahvalo za dobri čaj, brez ktereja ne bi smela biti nobena hiša, ker on je zdravnik pri njej.

Ker me zdaj toliko ljudi poprašuje, kaj mi je tako hitro pomagalo, moral sem mnogim povedati Vašo adresso. Prosim še, da bi mi vljudno poslali še 4 pakete tega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi, ker ga potrebujem za gospoda mestnega glavarja. Prosim, pošljite mi ga proti poštnemu povzetju.

S spoštovanjem
Jožef Schartner, stavbeni mojster,
Wassergasse št. 1196.

(18—12)

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchenu pri Dunaji ali v mojih časnikih navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podkom v različnih jezikih 1. gld., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: v Ljubljani pri Petru Lasniku; v Postojni, pri Jožefu Kupferschmidu; v Celji, pri Baumbachu, lekarju, Francu Rauscherju, lekarju in Karolu Krisperju; v Gorici pri Franzonič-u lekarju; v Celovcu pri C. Clementschitschu; v Mariboru pri Alois Quandestu; v Prassbergu pri Tribucu; v Novem mestu pri Dom. Ricoli-u; v Beljaku pri Matevž Fürstu; v Varaždinu pri dr. A. Halterju lekarju.